

Іван Рештованюк

студент спеціальності «Агроінженерія»,

науковий керівник: **Бордюг О.В.**

асистент кафедри інформаційних технологій,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ЯК ЗАХИСТИТИ СВОЮ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНУ ВЛАСНІСТЬ

Інтелектуальна власність, скорочено «ІВ» (англ. *intellectual property*) – результат інтелектуальної, творчої діяльності однієї людини (автора, виконавця, винахідника та ін.) або кількох осіб.

Право інтелектуальної власності – у найширшому розумінні означає закріплені законом права на результат інтелектуальної діяльності в промисловій, науковій, художній, виробничій та інших галузях.

Інтелектуальна власність вважається головною умовою зростання не лише культурного та інтелектуального, але ще оборонного і економічного потенціалу держави. Ось чому в сьогоднішній Україні настільки актуально став захист інтелектуальної власності та авторських прав.

Як автору вберегти свій гаманець від збитків, а психіку – від судів? Потрібно бути в курсі своїх прав і чужих, а ще – як правильно вчинити в разі їх порушення.

Всі використовують в своїй роботі чи навчанні картинки, музику або тексти, про творців яких навіть не здогадуються. Це не кажучи вже про їхні права або оплаті інтелектуальної праці. Подібні дії з контентом – це порушення авторських прав. І в разі виявлення таких, автор може вимагати не лише припинення використання його матеріалів, а й компенсацію, зокрема, у судовому порядку.

Зараз на перший план виступає потреба захисту прав виробників інтелектуального продукту за допомогою системи законодавчо оформлених

взаємин, що буде для них додатковою мотивацією до дуже ефективної інтелектуальної праці. Закони визначають права на володіння, обмін і застосування зроблених товарів інтелектуального ринку. Це має особливе значення в зв'язку з виникненням раніше не відомих типів інтелектуальних товарів, зокрема, і цілих галузей інтелектуального ринку, де потрібен правовий захист (наприклад, програмне забезпечення для ПК тощо).

Проблеми щодо захисту інтелектуальної власності вважаються, напевно, менш дослідженими у вітчизняному законодавстві. У той же час, як показує досвід, захист інтелектуальної власності абсолютно необхідний, проте займатися ним повинен не звичайний професійний юрист, а юрист з інтелектуальної власності, так як саме він спеціалізується в даній галузі професійно і до дрібниць знає закони, ймовірні лазівки в них.

Кожен автор має права на своє творіння. При цьому не має значення, про що йде мова, – картину, музику, код тощо. Ніхто не може використовувати об'єкт авторського права без дозволу. На практиці ж авторські права часто порушуються, особливо в Інтернеті, і одна з головних проблем – складність довести своє авторство.

Найбільш надійний спосіб – реєстрація своїх авторських прав. Існує кілька типів реєстрації в залежності від того, що ти реєструєш і для яких цілей. Так, для захисту логотипу або назви компанії реєструється торгова марка. Якщо ж Ви хочете захистити створену вами картину – реєструйте авторське право на неї, винахід – реєструйте патент на промисловий зразок або корисну модель.

При реєстрації авторських прав у Вас буде беззаперечний доказ у будь-якій суперечці, зокрема, у судовій. Якщо ж Ви проігноруєте можливість реєстрації та не отримаєте необхідне свідоцтво, то будете змушені доводити свої права більш складним шляхом – пошуком об'єктивних фактів Вашого авторства начебто старих чернеток, заміток, нарисів, креслень тощо.

Але існує дуже простий і «хитрий» спосіб довести своє авторство – після створення об'єкта інтелектуальної власності, треба в повному обсязі відправити його самому собі поштою рекомендованим листом. У разі судового розгляду у Вас на руках буде запечатаний лист з датою, що незаперечно, але одноразово допоможе довести вашу причетність до створення чогось.

В Україні мало хто замислюється про захист авторських прав, на відміну від західних країн. Там платити за контент – це так само звично, як і випити кави по дорозі на роботу. Але з кожним роком все більше українських компаній і фрілансерів починають працювати з іноземними клієнтами, і проблема авторських прав стає однією з перших в списку, про які потрібно подбати.

Пам'ятайте про свої та чужі авторські права, і Ваша психіка, Ваші гроші на рахунках залишаться недоторканими.

Перелік використаних джерел

1. Захист прав інтелектуальної власності. – [Електронний варіант]. – Режим доступу: <https://www.msp-patent.com.ua/ua/zashita-prav-intelektualnoj-sobstvennosti.html>
2. Форми та способи захисту прав інтелектуальної власності. – [Електронний варіант]. – Режим доступу: <https://studfiles.net/preview/4543063/page:3/>
3. Кузнецова Н. Проблеми гармонізації та уніфікації сучасного приватного права / Н. Кузнецова // Право України. – 2012. – №1–2. – С. 139–153.

Іван Слаб'як

студент спеціальності «Агрономія»,

освітній ступінь «бакалавр»

Науковий керівник :**Мушеник І.М.**

к.е.н., доцент кафедри інформаційних технологій,

Подільський державний аграрно-технічний університет,

м. Кам'янець-Подільський

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНІ ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ

Інтелектуальна інформаційна система (ІІС) – це один з видів автоматизованих інформаційних систем, інколи ІІС називають системою,